St. 4. V Gorici, 22. januarja 1886. Tečaj XVI.

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.40
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četvrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri *„poslanicah“* se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za veče črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nunski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via Mercato 12, I., naročnina pa opravništvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina sniža, ako se oglase pri opravništvu.

Obravnava
proti zasegi štev. 32. lanske „Soče“

vršila se je 21. t. m. ob 9. uri predpoludne pred tukajšnjo c. k. okrožno sodnijo. Predsedoval je deželne sodnije svetovalec pl. Gironcoli, sodnika sta bila deželne sodnije svetovalca Graf in Gorjup. Državno pravdništvo je zastopal državnega pravdnika namestnik T. Doljak. Zapisnikar je bil avskultant Valentincig. Zagovornik urednika „Soče“ dr. vitez Tonkli; tolmač Ernest Klavžar.

Prebere se predlog državnega pravdništva od 11. avgusta 1885 za potrjenje zaplenjenja št. 32. „Soče“ od 7. avg. 1885. in odlok c. k. sodnije od 12. avg. 1885, s katerim se je zaplenjenje potrdilo. Na to prebere tolmač cel zaplenjeni članek v slovenskem jeziku, potem že napravljeni prevod v italijanskem jeziku. Med branjem je prišlo pet poslušalcev, med temi 3 Slovenci, 2 iz okolice, 1 iz Gorice; pozneje so prišli še 3 goriški odvetniki. Tolmač prebere nadalje ugovor uredništva „Soče“ od 15. avg. 1885. proti odloku c. k. okrožne sodnije od 12. avg. 1885, s katerim je bilo zaplenjenje potrjeno, kakor je bil sestavljen v slovenskem jeziku, in ga na to prevede na italijanski jezik.

Ko je bilo to končano, pově predsednik sodnije, da je bil podal dr. Keršovani gledé dogodkov na Ajševici ovadbo c. k. okrožni sodniji dne 31. julija 1885 in da je pozneje došla še druga ovadba „per grida sediziose“ (zaradi izdajalskega rujovenja) od strani 16 goriških mladičev in pa da je državno pravdništvo preiskavo, ki se je bila zvršila na podlagi te zadnje ovadbe, ustavilo s sklepom od 29. dec. 1885.

Na to dá predsednik besedo namestniku državnega pravdnika. Ta v kratkem govoru, najprej v italijanskem, potem v slovenskem jeziku, dokazuje, da je potrditev „Sočine“ zasege opravičena, ker se nahajajo v dotičnem članku „Soče“ pogoji VIII. člena postave z dne 17. dec. 1862. št. 8. drž. zak. z leta 1863, ker je „Soča“ na škodo resnice pačila dejanja, ki so se godila, in s tem hotela uplivati na javno mnenje, posebno z ozirom na to, da je hotela zavaliti začetek tistega prepira in pretepa na Ajševici na goriške mladiče, trdeča, da je eden teh mladičev enega ajševskih fantov s palico po nosu udaril, in pa da je Odilo Schaffenhauer sam sebe ranil, kadar je v hišoKomelovo nesrečno padel, kar bi bilo nasproti izidom obravnave. Sklenil je svoj še nadaljni govor s predlogom, naj bi sodnija „Sočin“ ugovor zavrnila in potrdila odlok z dne 12. avg. 1885, s katerim je bila zasega „Soče“ potrjena.

Na to je zagovornik g. dr. vitez Tonkli tako le govoril:

Slavna sodnija!

Št. 32. tednika „Soča“, ki je imela iziti dne 7. avgusta 1885, bila je zaplenjena in ni mogla priti občinstvu v roke.

Na predlog državnega pravdništva od 11. avgusta 1885 št. 3214 spoznala je ta c. kr. okrožna sodnija z odlokom od 12. avgusta 1885 št. 3214, da članek „Sprehod na Ajševico“, natisnjen na prvi in drugi strani št. 32. „Soče“ od 7. avgusta 1885 ki začenja z besedami: „V Gorici 5. avgusta 1885“ in končajoč z besedami: „pri sv. Antonu v Gorici“ ima v sebi pogoje pregreška člena VIII. postave od 17. decembra 1862 št. 8. drž. zak. iz leta 1863; da se potrjuje izvršena zasega tiste številke in da je prepovedano njeno razširjenje.

Proti temu odloku podalo je bilo uredništvo „Soče“ ugovor že dne 15. avgusta 1885 in danes se vrši vsled tega obravnava v smislu §. 493 kaz. postopnika. Člen VIII. postave od 17. decembra 1862 št. 8 glasi se v slovenskem prevodu blizu tako: „Kdor „si dovoljuje zarad kake kazenske ravnave, ki je še „v teku, v tiskovinah razpravljati moč dokaznih sred„stev, staviti dozdeve o izidu obravnave, ali pačiti „izide pravde, ako je to sposobno uplivati na javno „menenje pred razsodbo sodnije, stori se krivega pre„greška in ima se obsoditi v zapor od enega do treh „mesecev.“

Ta postava obsega tri slučaje, v katerih se kdo zakrivi v njej previdenega pregreška, in ti so:

1. ako kdo v teku kazenske ravnave v tiskovinah razpravlja moč dokaznih sredstev;
2. ako kdo v teku kazenske ravnave ugiba v tiskovinah izid obravnave;
3. ako kdo pači izide ali uspehe pravde,

in sicer le s tem pogojem, da je to sposobno uplivati na javno menenje še pred razglašeno razsodbo sodnije, kar pomeni, da bi javno menenje mogoče postalo drugačno, nego izpade razsodba sodnije v dotični kazenski ravnavi.

Poglejmo, preudarimo in preiščimo, ali se je „Soča“ v štev. 32. od 7. avgusta 1885 v zaplenjenem členu udeležila kakega zdaj navedenih treh slučajev, ali ne.

Zaplenjeni člen je bil prebran, torej je vsem gospodom udom današnje sodnije znan.

Kaj obsega ta sestavek „Soče“? nič druzega ko golo poročilo tega, kar se je godilo dne 30. julija 1885 na vrtu krčme Jožefa Komela v Ajševici; nič drugega kot to, kar so činili gospodje mladiči iz Gorice pri južni, med južno in po južni, in pa to, kar so še činili ajševski fantje.

Opomniti in utrditi moram, da dne 7. avgusta, kedar je bila „Soče“, št. 32 zaplenjena, je jela še le neka preiskava vršiti se nasproti trem fantom iz Ajševice, o jedru katere preiskave pa ni nikdo nič vedel in morda celo preiskovalni sodnik tisti čas še ne.

Opomniti in utrditi moram, da so bili tisti trije fantje prvikrat preslišani še le 5. avgusta 1885, in da jim je bil še le dne 6. avgusta 1885 napovedan preventivni zapor.

Opomniti in utrditi moram, da so bili tisti trije fantje koj zaprti, pa še le po večdnevnem zaporu zaslišani, in potem v zaporu obdržani; iz tega sledi, da o tem, kar so ti trije fantje preiskovalnemu sodniku povedali, ni moglo uredništvo „Soče“ nič izvedeti, in tudi ni nič izvedelo.

Iz vsega tega sledi nadalje, da je uredništvo „Soče“ po poročevalcih, kateri so celo stvar videli in slišali, dogodek v Ajševici od 30 julija 1885 že pred 5. avgustom natančno poznalo, o njem vestno poročilo sestavilo in natisniti dalo, torej predno je bil ta dogodek znan tej c. k. okrožni sodniji.

Zaplenjeno poročilo „Soče“ imelo je pa še drugo prednost, in ta je, da je dogodek bil popisan objektivno, na dve strani, med tem ko je preiskava bila le enostranska. Preiskava bila je namreč upeljana samo proti ajševskim fantom; poročilo „Soče“ pa je dalo drž. pravdništvu tudi sled pregreška, katerega bi se bili udeležili goriški mladi gospodje, o katerem danes nočem dalje govoriti.

Namesto „Sočo“ zapleniti, bi bilo bolje, ako bi bilo državno pravdništvo ta sled spoznalo, za njim šlo in po tej poti še drugi pregrešek zasačilo.

Ne morem tukaj, da bi ne poudarjal, da bi bilo moralo pri tej priliki državno pravdništvo tudi druge goriške liste z večjo pazljivostjo nadzorovati, kateri so gledé dogodkov na Ajševici slovenski narod strašansko grdili. (Predsednik seže zagovorniku v besedo in ga opozori, da nima nikomur nič očitati ali kaj takega; na kar zagovornik izreče, naj slavna sodnija pomisli, da tudi v njegovih žilah teče krv, in da se hoče stvari držati. Potem nadaljuje:)

Vprašam toraj z vso pravico, kateri treh zgoraj navedenih slučajev obsega zaplenjeni člen „Soče“?

Obsega li prvi slučaj, to je, ali razpravlja „Soča“, v rečenem poročilu moč dokaznih sredstev tekoče preiskave proti tistim v tisti dobi zaprtim trem fantom?

Jaz sem opetovano prebral, prav pazljivo prebral in pretuhtal celo zaplenjeno poročilo, ali o razpravi moči dokaznih sredstev nisem našel in ne najdem ni duha ni sluha;

Dosledno moram toraj trditi, ker je jasno kakor nebo v največji suši meseca julija, da uredništvo „Soče“ se ni deležno storilo prvega slučaja navedene postavne določbe.

Prašam dalje, ali obsega zaplenjeni člen „Soče“ drugi slučaj, to je ali stavi dozdeve o izidu obravnave, ali še bolj jasno, ali ugiba kje izid kazenske preiskave proti tistim trem zaprtim fantom?

Tudi o tem nisem mogel in ne morem najti ni duha ni sluha v celem poročilu „Soče,“ in tudi državno pravdništvo ga ne more najti in ga ne najde ta slavna sodnija, ker ga ni. Poročilo na nobenem mestu, v nikakem stavku ne ugiba, kak izid bo imela vpeljana kazenska preiskava, toraj je dokazano, da tudi drugega slučaja tega pregreška uredništvo „Soče“ v zaplenjenem poročilu se ni udeležilo.

Prašam v tretjič, ali je „Soča“ v zaplenjenem členu v kakem stavku pačila izide ali vspehe kazenske pravde?

O tem pa še celo se ne dá nič zaslediti, ker tedaj, ko se je zaplenjeno poročilo in tiskalo, ni bilo še sploh nobenih izidov ali povspehov preiskave, ker do 5. avgusta 1885 bili so zaprti samo trije fantje iz Ajševice; ti trije fantje so bili preslišani 5. avgusta šele le vprvo in zapisniki so bili pod ključem preiskovalnega sodnika, in „Sočin“ urednik ni nič vedel o obsežkih teh zapisnikov, o katerih tudi nikjer ne govori zaplenjeni člen.

Toraj, ker sploh izidov pravde še bilo ni, ni bilo mogoče jih pačiti.

Kar se tiče tega, da bi bila „Soča“ spačila izide obravnave s tem, da je poročala, da je ajševskega fanta, ki je zabranil goriškemu mladiču, da ni drugič splezal na hrast, na njegovo prašanje: kaj hoče slovenski zastavi? s palico po nosu udaril, in s tem začel prepir, moram opomniti, da ni iz obravnave dokazano, da bi to ne bilo res, ker ti slavni sodniji izidi obravnave niso znani radi tega, ker se ta ni še vršila; utrditi moram pa gosp. državnemu pravdniku nasproti, da je tudi meni že 1. avg. bilo poročeno od tistega, kateri je vso stvar videl, katerega pa nočem ovaditi, da je v resnici goriški mladenič ajševskega fanta po nosu udaril in da je imel ta še tisti dan na nosu vidno znamenje. Resnica tega se tudi pri bodoči obravnavi dokaže, ker zna biti, da bom tisti dan zopet g. državnemu pravdniku nasproti stal. Kar se pa tiče gosp. Odila Schaffenhauerja, opominjam, da tega gosp. „Soča“ ni imenovala, ako je pa ta gospod tisti, ki je pri vhodu v Komelovo hišo padel in tam se ranil, je resnico tega potrdila sama dekla krčmarja Komela, na katero se „Soča“ izrecno sklicuje; zatorej ne more nikdo priznati, da bi bila „Soča“ s tem poročilom dejanja in še manje pa izide obravnave pačila, kateri izidi dne 7. avgusta (in ta dan je merodajen za to obravnavo) niso bilo niti tej slavni sodniji znani.

Kar je danes g. predsednik povedal, da je bila ovadba od g. dr. Keršovanija že 31. julija 1885 uložena, moram opomniti in utrditi, da to uredništvu „Soče“ ni bilo znano, kakor mu ni bilo znano, da so bili že nekateri goriški mladiči zaslišani v tisti dobi, ko se je ta sestavek pisal. Vse to je še le danes na dan prišlo.

Dosledno in prepričevalno moram toraj trditi in trdim, da tudi tretjega slučaja pregreška zoper že prej navedeno postavo uredništvo „Soče“ v zaplenjenem členu se ni udeležilo.

Vse to pa ni še zadosti, ker vrhu navedenih slučajev zahteva postava še to, da so ti slučaji sposobni vplivati naprej na javno menenje, še predno je razsodba sodnije proglašena; ker pa nobenega treh slučajev v zaplenjenem členu ni najti, tudi o tem vplivu ni mogoče govoriti še manje pa soditi. Preudarimo pa, jeli mogoče, da bi bil zaplenjeni člen sploh mogel uplivati na javno menenje pred razsodbo sodnije. O tem je težko kaj sklepati, ker je že kmalu poteklo šest mesecev, a ne samo, da razsodbe o dogodkih v Ajševici od dne 30. julija 1885. ni še videti, ampak do danes še ni videti obtožbe proti kateri si bodi osebi, zarad katerega čina si bodi. Ker tedaj razsodbe ni, ne more se soditi, kako bi bil mogel uplivati nasproti tej razsodbi zaplenjeni člen „Soče.“ Na javno menenje pa glede razsodbe v današnjem slučaji bi se ne moglo nikako uplivati, ker ta pravda po nikakem ne pride pred porotnike, ampak pred redne c. k. sodnike, o katerih je znano, da so oboroženi s tako trdnimi jeklenimi zapresnimi sklepi, da

jih ne predere nikak upliv, še najmanje pa kak v časopisih natisnjen člen, naj bi bil ta še tako duhovito in našpičenim peresom pisan.

Razvidno je torej iz vsega kar sem do sedaj razpravljal, da zasečeni člen „Soče" ne obsega pogojev pregreška člena VIII. postave od 17. decembra 1862 št. 8 drž. zak. za leto 1863, da je toraj bilo zaplenjenje „Soče" neopravičeno, da je tudi sdlok sodnije od 12. avgusta 1885 neutemeljen in da se ima razveljaviti.

Uredništvo „Soče" ima pravico tirjati odškodbo za škodo, ki jo je trpelo po zaplenjenji „Soče" in pa plačilo pravdnih stroškov.

Ker bi pa potem moral trpeti državni erar, ne tirjam v ta naslov nikakega plačila, in stavim predlog, naj bi slavna sodnija spoznala in izrekla, da sdlok od 12. avgusta 1885 ni v postavi utemeljen in da se ima razveljaviti, da toraj člen „Soče" od 7. avgusta 1885 št. 32 na prvi in drugi strani natisnjen z naslovom: „Sprehod na Ajševico", ki začenja z besedami: „V Gorici 5. avgusta" in končuje z besedami: „pri sv. Antonu v Gorici" nima v sebi pogojev pregreška VIII. člena postave od 17. dec. 1862 št. 8 in da se toraj razveljavi zaplenjenje št. 32. „Soče" od 7. avg. leta 1885.

Ko je bil zagovor končan, praša predsednik drž. pravdnika, ali ima še kaj dostaviti; ta pravi, da ne. Na to reče predsednik, naj odidejo oni, ki ne spadajo k sodniji; na kar odidejo namestnik drž. pravdnika, zagovornik in tolmač.

Po kratkem posvetovanji stopijo ti zopet v sobo in predsednik naznani razsodbo sodnije, s katero je ugovor „Soče" zavrgla in prejšnji sklep sodnije potrdila. Proti tej razsodbi naznani koj zagovornik priziv na višjo sodnijo ter prosi, naj se mu izroči razsodba z vsemi razlogi, kar se je v zapisnik sprejelo. Ob 11. uri je bila obravnava končana.

Blagovoljen svet kmetovalcem goriške okolice.

(Dalje.)

Kmetovalci v goriški okolici imajo pomladi in v jesni največ živinske krme sušiti. Skoraj vsak oseje tudi nekoliko ruse detelje, da ima v spomladi svežo krmo, katero težko čaka, kajti na štali postane vse pusto in prazno. Mnogo jih mora vže sedaj kupovati seno, ker tukaj je le malo senožet in travnikov ali skoraj nič; večinoma je tù obdelano polje, oranje. Kolikor ne porabijo ruse detelje za svežo krmo, jo posušijo. V jeseni je pa tukaj dorastel po sirku muhvič, ki lepo posušen daja jako dobro krmo.

Skušnja nas uči, da prav v spomladi in v jeseni najraje dežuje, toraj o času, ko imajo naši kmetovalci največ blaga sušiti; in tako jih zadene še bolj občutljiva škoda. Koliko lepega muhviča je šlo preteklo jesen ljudem spet pod zlo! Jaz sem ga pa na kozolci lepo posušil in napravil prav dobro krmo.

A tudi uboge ajde nočem prezreti. Kako radostno se ozira človeku oko po njivi cvetoče te nežne rastline. Bela je njiva kot sneg in mleko. Po njej šumé marljive čebelice nabirajoče sladke strdi. In kako čudno sladko, prijetno vonjavo širi daleč na okrog taka cvetoča njiva! Če imaš kristijan ljubezen do Boga, glej! taka njiva cvetoče ajdice tvoje misli in hvaležne čute dviga do nebeškega predobrotljivega stvarnika.

Tudi ta nežna, rahla rastlina je tukaj pretekle jeseni bogato obrodila. Vprašam pa, s kako hvaležnostjo in previdnostjo pospravljajo tukajšnji kmetovalci ta božji dar? Požete ajdice snope postavijo v kopice po njivi, kakor da bi jo hoteli nalašč izpostaviti vsem vremenskim nezgodam. Smililo se mi je lepo blago sosebno vlani, kajti dež je spiral tako izpostavljeno ajdo okolo tri tedne. Kako so ubogi snopi stiskali skupaj svoje nežne glavice, kakor da bi si hoteli eden druzemu pomagati, tolažiti se, milovati se, braniti se neprestanega dežja. A zastonj, dež ni imel vsmiljenja.

Komaj se je ajda po dolgem deževanji nekoliko osahnila, otepli ali omlatili so surove na pol gnile snope, zerje sušili, kakor so mogli, in ajdovco večinoma pometali na gnojišče, ker še za steljo ni bila. Nekaterim bolj počasnim je bila pa še sedra vže na polji uboge snope nekoliko okresala in zerje otresla.

Vprašam: Ali je tako ravnanje z božjim darom pametno kmetovanje? kje je zdravi razum?! Ali ni to marveč grešna nemarnost? grešna nehvaležnost do Boga? Bog ti daja lepe pridelke, in ti nespametnež te dari malomarno kvariš, uničuješ v svojo in druzih škodo! Jaz do sedaj nisem še nič ajde sejal, a to leto, ako Bog da, je nekoliko osejem vže zato, da pokažem onemu, ki bo hotel videti, kako se tudi ajda v kozolcih suši. A to vže sedaj povem, da se suši prav tako, kakor medika, muhvič itd.

Zgodovinski črtež je, hvala Bogu! končan; tužen je dovolj za goriško okolico, in morda enako za furlansko ravnino. — A ker sem jaz, ki to pišem, duhoven in dušni pastir, ne morem, ne smem in nočem prezreti še druge velike škode, katero trpijo tukajšnji kmetovalci s takim napačnim ravnanjem z božjimi darmi. Omeniti moram še moralično ali nravstveno stran, dušno oškodovanje, žalje žaljenje, s katerim si kmet gotovo božjega blagoslova na svoje polje in delo ne privabi in prikliče. Ker so tukajšnji kmetovalci zarad žalostnih skušenj vedno v strahu, da bi jim dež pokvaril mediko in drugo krmo po tleh, zato so uže zečjidel in uže zdavnej premagali strah in vestno očitanje v zadevi hlapčevskega dela ob nedeljah in praznikih. Mnogi sušijo, grabijo, obračajo, devajo skupaj, cele domu vozijo posušeno krmo ob nedeljah in praznikih brez vse potrebe in sile in to ne da bi prosili dušnega pastirja za dovoljenje. Lahko bi rekel, da mnogi so nedelje in praznike izbrisali iz svoje pratike za čas sušenja krme.

In dušni pastirji naj še tako podučujejo, da je to grešno in pohujšljivo vse je bob v steno. Da vsak dušni pastir rad dá po volji sv. cerkve dovoljenje v tacih potrebah in silah, je občno znano. Jaz sem vlani, ko sem videl potrebo, v cerkvi dal dovoljenje, v nedeljo sušiti, dasi me ni nikdo prosil, in sicer zato, da bi kolikor mogoče svoje ljudi greha obvaroval.

(Dalje pride.)

Dopisi.

Čepovan, dne 18 jan. — Najživahnejše delovanje razodevajo narodna društva ob novem letu. Tudi naša kat. pol. čitalnica se redno prenavlja in najkrepkejše deluje v zimskem času, dasi ali morebiti prav zato, ker s plesi in z gostilnicami nima nobene zveze.

Letos razširila je svoje delovanje na posebno važen del naroda. Hvala gre dvema soudoma, učitelju Ant. Mlekužu in obč. starešini Gregorju Trušnovcu, da je društvu pristopilo mnogo odraslih mladeničev. Imenovana moža združila sta one mladeniče še v posebno kolo narodnega petja, ki si je postavilo silno važno nalogo, zatreti večkrat grajano tuje umazano petje, a uvesti med mladeniče in širiti med njimi pošteno, omikano narodno pesem. Krasna naloga! za naš kraj toliko več vredna, ker mladeniči pogostem zahajajo na tuje; omikano narodno petje je pa jaka moč, ki v mladeničih ohranjuje in oživlja versko in narodno zavest. Uže so se naučili ti novi udje nekaj lepih pesni, katere veselo prepevajo. Pošteni mladeniči! le složno in stanovitno naprej, in čast boste delali sebi in občini; mali trud vam bo obilno povrnen. Upam da pri prvi besedi dne 2. febr. tudi že javno nastopijo.

O „shodih" naj še omenim, da pri prvem je društveni predsednik začel in vodil pogovor o napeljavi vode iz Čepovana v Gorico. Pri drugem, tretjem in četrtem je g. učitelj A. Mlekuž govoril o narodih na Balkanu, kar je prav sedanji čas posebno prikladno in zanimivo. Pri sledečih shodih bo g. učitelj nadaljeval o začetej tvarini, g. župan A. Bratuž bo poleg „Slov. pravnika" pojašnjeval postavne določbe o oporokah i. dr., a razgovor bo tudi o uradovanji goriških notarjev. Potrebno rešetanje!

V Tolminu, 18. jan. — Članek iz Tolmina v 3. štev. letošnje „Soče" je poln neresnice, kar prav hitro dokažem. Ni res, da narodne Tolminske Čitalnice ni več, da so jo spremenili v kavarno, v nemško in italijansko bralno društvo. Beseda, ki jo je priredila Tolminska čitalnica na večer sv. treh kraljev, ko je obhajala 24letni obstoj, kakor poznej dokažem, je bila izveršena v čisto narodnem duhu. Slovenski predsednikov govor, slovenske deklamacije, slovenska dramatična igra, vse lično izpeljano, vmes Tolminska godba, in po besedi domača zabava, vse dokazuje, da naša čitalnica je še zmiraj to, kar je bila, čisto narodni zavod, kateri se drži strogo svojih pravil. Ta narodna pred neki dnevi izverstno izpeljana društvena veselica očitno kaže, da Tolminska čitalnica ni nikakor spremenila svojega značaja in svojih pravil, če tudi se je v zadnjem občnem zboru en italijanski časopis „Corriere di Gorizia" po večini glasov naročil, ker je prav tista večina ob enem dovolila naročbo dveh novih slovenskih časopisov. Večini glasov se pa mora vsak pošteni društvenik podati in podvreči.

Iz tega fakta se tudi razvidi, da ni res, da gospodi uradniki slovenščino spodrivajo ter nemščino in italijanščino širijo. Gospodi uradniki se držijo naših pravil, obiskujejo pridno čitalniške prostore in društvene veselice, in tako bi bilo želeti, da bi tudi Tolminski terčani delali, in da bi ne černili svojih gg. uradnikov po krivem, ampak da bi premislili, kaka velika nesreča bi bila za Tolmin, ako bi bile prestavljene okrajne uradnije iz Tolmina v drug kraj, kar Bog obvaruj. Naši gospodi uradniki so kinč naše čitalnice in tolminskega terga, in vsega spoštovanja vredni.

Naš nasprotni dopisnik se spušča tudi na letošnji odbor, kakor da bi zaderževal napredek, in da ne bi bil vreden obstati na svojem mestu. Jaz kot ravnatelj moram priznati, da moj odbor je zastran narodnosti in zastran delavnosti vse časti vreden, ker so v odboru sami trdi Slovenci, namreč 4 posestniki Tolminski, eden iz Kanalskega okraja in 2 Kranjca, in vsi so bili redno v občnem zboru po večini glasov izvoljeni; kar torej moj odbor sklene, moram jaz kot ravnatelj izpeljati, in s tem mora biti vsak društvenik, in tudi naš nasprotni dopisnik zadovoljen.

Da pa še bolj dokažem, da je res Tolminska čitalnica še zmiraj naroden zavod, kakor je bila, Vam na kratko popišem veselico, ki se je veršila dne 6. t. m., na večer sv. treh kraljev. Začela se je z godbo: Tolminska popotnica; potem je stopil ravnatelj na oder in je govoril tako-le:

Častita gospoda! Ker je naše društvo uže pred novim letom sklenilo, da imajo biti oproščeni vsi udi naše čitalnice voščil za novo leto, si nismo voščili ne ustmeno in ne pismeno. Ker pa zastran pomanjkanja voščil ne sme biti manjše vzajemno spoštovanje, vzajemna ljubezen in prijaznost v društvu, voščim jaz, Vaš stari ravnatelj, v imenu celega društva vsem gospodom, gospem in gospodičnam za leto, katero smo nastopili, srečo, zdravje in nebeški blagoslov! in prosim, da bi to voščilo blagovoljno sprejeli. Častita gospoda! S petkom se je to leto začelo, s 13 glasovi sem bil letos za vašega ravnatelja izvoljen, nevarnosti nam pretijo; pa ne ustrašimo se jih. Imejmo tudi letos živo vero, da imamo usmiljenega očeta nad nami, ki vse v dobro obrača tistim, kateri ga ljubijo. Pričakovati pa moramo tudi veliko dobrega, veselega in prijetnega letos, kakor druga leta, katero nam Bog pošilja, da naše moči kropča, in nam prav očividno kaže, da je zmiraj pri nas do konca sveta in da svojih nikdar ne zapusti. Voščim Vam toraj, da bi Bog odvernil od Vas vsako nevarnost in nesrečo in da bi Vam dal prav veliko lepega, dobrega in prijetnega v novem letu.

Tolminski čitalnici pa, ki obhaja nocoj 24letnico svojega obstoja, voščim, da bi letos in še veliko let cvetela in tisto slavo uživala, katero si je v 24 letih pridobila. Ko smo na večer sv. treh kraljev pred 24 leti pravila podpisovali, katera še zdaj nepremenjena veljajo, je bila narodna Tolminska čitalnica majhno društvice 12 udov; zraslo je pa veliko, močno in mogočno društvo, katero zdaj pred sabo vidim, in kateremu se preserčno poklanjam. — Pa utegnil bi me kdo prašati: kaj Vam je Vaša čitalnica, — kaj Vam je v 24 letih koristila? Odgovoril bi na to, da prav veliko lepih in veselih večerov smo v teh 24 letih v čitalniških prostorih preživeli. — Koliko lepih govorov smo slišali iz ust blagoserčnega našega prijatelja dr. Lavriča, katerega uže 10 let černa zemlja krije! Kako nas je nagovarjal, prosil, silil, naj se poprimemo čiste slovenščine, naj spoštujemo materni jezik, naj skerbimo za napredek našega naroda. Koliko lepih, izverstno izpeljanih dramatičnih iger smo gledali na čitalniškem odru! — Koliko lepih glasov in mičnih narodnih pesem smo slišali in občudovali v čitalniških prostorih! — O sijajnih plesih pa še govorim ne, ker moje staro serce nima več pojma o tistih čutih, ki jih ima mladina, kader se suče po meri godbe, par za parom v lepih krogih!

Čitalnica nam je bila kraj razveseljevanja, kraj v katerem smo se shajali, da smo se oddahnili in odpočili od uradniških skerbi in domačega dela in urili se v potrebnih znanostih.

Čuditi se je, za res, da tudi ta narodni zavod, kraj čistega rajskega veselja, more imeti svoje nasprotnike, kateri razpertije podpirajo, — razpertije, ki so bile v preteklih 24 letih 2krat tako visoko dokipele, da se je uže vprašalo, ima li Tolminska čitalnica še obstati, ali se ima razdreti. — Pa lepe besede so lepo mesto našle in vse je bilo vsak krat poravnano. — Tudi zdaj ni čitalniško obnebje popolnoma čisto in jasno; na desno in na levo ležijo črni oblaki, ki nam lepi razvid v daljavo zapirajo. Dve stranki si stojite nasproti; pa ker je vzrok le slabo porazumljenje, nadjati se je, da se tudi današnje razpertije poravnajo, posebno če pomislimo, da smo v društvu vsi udi ednega telesa; da torej moramo biti edne misli in ednega serca; — da stojimo vsi pod eno in isto slovensko zastavo; torej moramo eden druzega podpirati, kakor vojaki ednega polka; — da smo sinovi edne matere Slave, torej brati med seboj.

Bodimo torej prijazni, prizanesljivi, ne zamerimo eden drugemu vsake malenkosti, bodimo složni, zvesti svojim pravilom, spoštujmo večino glasov v občnih zborih in sklepe izvoljenega odbora, skerbimo za društvene veselice pa tudi za napredek naroda, bodimo zvesti deržavljani našega presvitlega cesarja in dobri sinovi matere Slave!

Tolminska čitalnica, zdaj polnoletna, naj živi!

Potem je deklamovala gospodična Licenova „Ljudmilo" prav lično, samo pretiho. Skerbeti je treba tudi za tiste, ki nimajo prav tankega sluha. — Potem se je veršila igra „Srečno novo leto", pri kateri se je odlikovala gospodična Licenova kot znana izvrstna predstavljalka. Dobro je izvršila svojo nalogo tudi naša priljubljena gospodična učiteljica Amalija Jug. Izvrstno so igrali tudi naši vrli fantje Oskar Gaberščik, Anton Devetak in Jožef Premerstein. Ploskanje z igro zadovoljnih poslušalcev se je po dvorani odmevalo.

Konečno je deklamoval g. Oskar Gaberščik: „Elegijo na Tolminskem gradu" prav dobro. Potem je bila domača zabava, pa brez posebnega navdušenja, ker so se Tolminci odtegnili, in med gospodo je bilo premalo mladine.

Iz tega naj vsak pošten rojak razvidi, koliko je na nasprotnem dopisu resnice. dr. P. ravnatelj.

Politični pregled.

Državni zbor je sklican na 28. t. m. Na dnevnem redu prve seje stojé stvari manjšega pomena, večinoma so prva branja vladnih in nekaj samostalnih predlogov posameznih poslancev. Koj v edni prvih sej se bode volilo stalno predsedništvo v tej državnozborski dobi; ni dvombe, da bode zopet voljen predsednik dr. Smolka, prvi podpredsednik grof R. Clam in drugi, levičar Chlumecky. Do 23. t. m. morajo pa tudi dež. zbori biti sè svojim delom gotovi; nekateri so bili uže te dni zaključeni, kakor: solnograški, koroški, kateri je še pred svojim razhodom dal koroškim Slovencem lepo brco. Posl. Einspieler je bil namreč predložil mnogo peticij slovenskih občin, da naj se jim pošilja deželni zakonik in sklepi dež. zbora v slovenskem jeziku; ali dež. zbor je na predlog dr. Luggina sklenil, da vsega tega ni treba, češ, da ljudstvo tega ne mara in da so one peticije prouzročili in najeli nekateri agitatorji in hujskači. Tudi češki zbor je bil 20. zaključen, ali prej je še z veliko večino zavrgel predlog posl. Plenerja o združenji sodnijskih okrajev po narodnosti, pa sprejel po dotičnem odseku nasvetovano resolucijo do vlade, da se uže skoraj uvede enakopravnost češkega jezika v uradih.

Ogerska poslaniška zbornica je po burni razpravi sprejela predloženi proračun kot podlago nadrobni razpravi. Kakor navadno, je tudi to leto opozicija hudo napadala in obsojevala Tiszino politiko in gospodarstvo njegove stranke. Tisza, finančni minister in vladni kimavci so sicer zatrjevali zaporedno zboljšanje ogerskih financ; ali kedo bode to verjel, ko so davki uže itak neznosni, da se več povikšati ne dajo, ko so razprodana državna posestva in še pri vsem tem primanjkljej v letnem proračunu narašča od leta do leta?

Knez Bismark se je sv. Očetu papežu zahvalil za odlikovanje z visokim Kristusovim redom in za posredovanje med Nemčijo in Španjsko v Karolinskem vprašanji in se nadeja, da bode papeževo delo stalno, ter sklepa svoje pismo sè zagotovilom, da hoče poprijeti se vsake prilike, ki se veže ž njegovimi dolžnostmi, da papežu skaže svojo zahvalo. Iz poslednjih besedi listi sklepajo, da hoče Bismark gledé kulturnega boja na Nemškem v kratkem ukreniti na drugo pot in da hoče posebno gledé odgoje duhovnov zadovoljiti papeževim zahtevam, izraženim v encikliki papeževi do nemških škofov.

Na kolektivno pismo velevlastij o razoroženji sti Bulgarija in Srbija precej nepovoljno odgovorili, se ve vsaka na svoj način. Srbija odgovarja, da se ne more razorožiti, ker se mirovne sprave še niso pričele in da mora ona tem bolj biti pripravljena na vse, ker je premirje skleneno na odpoved in ker jej velevlasti ne dajejo poroštva, da se razoroži tudi Bulgarija. Ta pa tudi odgovarja, da jej je razoroženje toliko časa nemogoče, dokler je velevlasti ne zagotové, da Srbija ne prekorači več bulgarskih mej. Grška vlada je pa kar odgovorila, da je razoroženje nemogoče. Najnovejše vesti vender trdé, da so se vlade zedinile za mesto Bukarešt, v katerem se bode sklepal stalni mir.

Domače in razne vesti.

Goriška čitalnica začne kmalu razvijati novo življenje. Novi prostori se dovršujejo in že je določena prva slavnost, beseda in ples, za dan 1. februarja. Nadejamo se, da tisti večer se zberejo čitalničarji polnoštevilno okrog domačega ognjišče in da tudi društveniki in rodoljubi z dežele se potrudijo o priliki k čitalničnim besedam in zabavam. Pravijo, da si bodo sledile uže ta pust veselice zaporedom, da se splačajo udi za zdržek ki so ga do zdaj imeli po sili. Naj bi se vse srečno zvršilo.

Sodnijsko. Pri javni obravnavi o ugovoru „Sočinega" odgovornega urednika proti zasegi številke 32. lanske „Soče" je predsednik sodišča izjavil, da c. k. državno pravdništvo v Gorici je z odlokom z dne 29. dec. 1885 ustavilo preiskavo zoper 16 goriških mladeničev, ki so bili ovajeni, da bi bili dne 20. julija 1885 o znani priliki na Ajševici upili izdajske besede. Dotično preiskavo vodil je deželne sodnije svetovalec Jožef Gorjup. — Proti ajševskim fantom je preiskava končana, pričakuje se obtožba in dan obravnave. To preiskavo vodil je avskultant g. Kramar. — Sodnijski odlok z dne 12. avgusta 1885, s katerim je bila potrjena zasega 32. številke lanske „Soče", podpisal je pl. Gironcoli. Sodišču, ki je sodilo 21. t. m. o ugovoru proti temu odloku, predsedoval je pl. Gironcoli; prisednika bila sta deželne sodnije svetovalca Graf in Gorjup. Ugovor bil je zavrnjen, kakor poročamo na drugem mestu; med razlogi navedeno je tudi to, da je ustavljena preiskava proti omenjenim 16 mladeničem. — Prihodnji teden pride na vrsto, kakor pravijo, obravnava zoper neke goriške osebe radi veleizdaje (poveličevanja Oberdankovega brata).

Političko življenje na Primorskem osvitluje židovski „Corriere" v svoji številki od 14. t. m., v kateri pravi, da vsem je bilo jasno, da znani interpelaciji dr. Gregorčiča in tovarišev v deželnem zboru goriškem je bila podlaga, če ne osebna mržnja, gotovo pa strankarska strast in nasprotnost. Znano je bilo, pravi ta list, da Valentin Devetak, če tudi slovenskega rodu, je opravljal svojo službo jako nepristrano in z največjo pravičnostjo do narodnosti onega mesta, v katerem služi. In zato nikdo niti za trenotek ni dvomil o pravih razlogih one dobro znane interpelacije. Bolje pa se razumo zdaj, ko je prinesla „Soča" odlok c. k. mestno odredjene sodnije z dne 25. julija preteklega leta, namenjen županstvu v Tribuši.

Ne vemo, ali bi se bolj čudili drznosti židovskega lista, ki brez strahu podtika deželnim poslancem pri njihovem delu namene, ki vodijo židovske časnikarje, ali potrpežljivosti.... deželnih poslancev, ki pustijo, da se širi tako sramočenje med svet. Ali so deželni poslanci res vadla, ob katero sme vsaka umazana židinja svoje prste brisati? Kaj bi se zgodilo, ako bi se državnemu uradniku pri njegovem delu kaj takega podtikalo? Ali avstrijska ustava ne priznava deželnega poslanca kot zastopnika ljudstva in mu ne zagotavlja kot takemu varnosti pred jeruzalemskim ljudstvom in pred gosti iz Abrucov? Da se deželni poslanec z jezikavkami ne bo pričkal, je gotovo; ali da kot tak ne najde nekakega varstva pred očividnimi krivičnimi in žaljivimi napadi, je nerazumljivo. Dalje, odkod vé „Corriere", da je bil odlok, ki ga je prinesla „Soča" v 2. št. t. l., namenjen županstvu v Tribuši? kdo mu je izdal to u r a d n o t a j n o s t?

Odvetniška kamora goriška pečala se je dvakrat z interpelacijo dr. Gregorčiča in tovarišev v tem smislu, da bi izrekla deželne sodnije svetovalcu gosp. Valentinu Devetaku, bivšemu voditelju mestno-odredjene sodnije v Gorici, nekako zaupnico, ker je menila, da ta uradnik je po omenjeni interpelaciji zadet. Prvič se je sklicala odborova seja, v kateri je predlagal neki italijanski odvetnik blizu to, kar je prinesel „Corriere" v svoji številki od 14. t. m., namreč da interpelacija izvira iz narodnostnih razlogov, in zato naj jo odvetniška kamora obžaluje. Drug odvetnik je predlogu ugovarjal, rekoč, da tudi on je slišal pritožbe, kakeršne so bile v znani interpelaciji izražene. Vsled tega odbor ni prišel do namenjenega sklepa in predsednik je sklical nekaj pozneje v isti namen nekak občni zbor, katerega se je le malo odvetnikov udeležilo. Kaj je občni zbor sklenil ne vemo, kakor tudi ne vemo, kaj ima odvetniška kamora z rečeno interpelacijo opraviti in zakaj so jej nekateri izsiljevali zaupnico c. k. uradniku. Odvetniška kamora kot taka nima nameravati ali dajati c. k. sodnikom niti zaupnic niti nezaupnic, kakor tudi nima pravice soditi o namenu, iz katerega deželni poslanci vlado interpelujejo, ali o interpelaciji sami. Odvetniška kamora kot taka naj zagovarja svoje interese za se in naj jih ne veriži z občekoristimi dejanji deželnih poslancev. Tudi mi priznavamo, da g. Devetak ima velike zasluge za odvetništvo, ker je postavno in po pravici preganjal zakotno pisaštvo, ter da goriški odvetniki so zadnja leta imeli mnogo opravka in zaslužka pri delih, za katera niso potrebni (n. pr. pri tožbah za zneske pod 200 gld.); ali iz tega ne sledi, da omenjena interpelacija bi ne bila resnična ali da deželni poslanci bi jo bili stavili iz sebičnih ali nepoštenih namenov.

Valentin Devetak, deželne sodnije svetovalec, bivši voditelj mestno — odredjene in okrajne sodnije v Gorici, prestavljen je na svojo prošnjo k c. k. okrožni sodniji v Gorici. Na njegovo mesto je prišel deželne sodnije svetovalec L e o p o l d B u d a l, ki je prevzel preteklo nedeljo 17. t. m. vodstvo imenovanega urada.

Mlad slepar, kakor pravijo iz Solkana, klati se okolo ter prosi denara za to ali ono osebo, češ da ga je poslala prosit ali da ga je priporočila. Rojaki naj se ga varujejo in naj ne verujejo vizitnicam, katere kaže kot prejete od tretjih oseb.

Umrl je č. brat J a k o p, frančiškan na Kostanjevici v 24. letu življenja za sušico, in krojač Iv. Š a v l i, ki je duhovnom mnogo šival, 16. t. m. za mrtudom. Naj v miru počivata.

Goriška pošta naznanja, da od 1. februarja naprej se bodo mogle pošiljati v Bosno, Hercegovino in Novibazar poštne nakaznice do 300 gld.

V Ročinji se oddá poštna služba z letno plačo 150 gld. in z letno nagrado 40 gld. Kdor jo dobi, bo moral položiti kavcijo 200 gld. Na noge, kdor kaj more.

Domača vina imajo letos slabe cene. „Slov. jez" je poslal prošnjo deželnemu odboru, naj bi skrbel, da bi se otežilo uvažanje ponarejenega vina v škodo domačemu blagu in ceni.

Koncerte na Eolove gosli bota dajala v Gorici (pri pošti ali pri ogerski kroni) brata Szabó iz Budapesta, ki sta si dobila slavo že v mnogih mestih, kjer sta igrala v gledišči in pri zabavah. Opozarjamo občinstvo na oznanila, ki jih izdasta v tem oziru.

Sežanska čitalnica napravi v nedeljo 24. januarja v dvorani hotela „Tri krone" veselico sè sledečim sporedom: 1. „Lepa naša domovina", poje domači zbor. 2. S. Gregorčič: „Nevesta", deklamacija. 3. „Nočni mir," poje domači kvartet. 4. „Danici", poje domači zbor. 5. „Gluh mora biti", burka v 1 dejanji. 6. Ples. Vstopnina 50 soldov za osebo. Začetek ob $7\frac{1}{2}$ uri zvečer.

Kat. pol. čitalnica v Čepovanu vabi svoje ude in prijatelje k besedi dne 2. februarja zvečer ob 5tih v navadnih prostorih. Program bo obsegal igro „Domači prepir", petje, deklamacijo in srečkanje.

Odbor.

Iz Drežnice dobili smo bili dopis, ki je opisoval novo volitve v občinsko starašinstvo ter pripovedoval, da bivši župan in nekateri starašine bi se bili mnogo potrudili, da bi izpadle volitve po njih namenu. Dopis bil je že stavljen, a moral se je odložiti radi pomanjkanja prostora. Med tem so došla uredništvu poročila tudi od druge strani, ki so pripovedovala, da pod bivšim županom se je zidala šola, duhovnišnica in dve cesti ter da bi gotovo nastal prepir, ako bi se prvi dopis objavil, ker bi moral župan nanj odgovoriti itd. Ker imamo uže v Koboridu in v Tolminu dovolj prepira, bi nam ne bilo ljubo, da bi tudi v Drežnici nastal, zato smo opustili obe poročili. Le to naj povemo, da pri volitvah je zmagala županova stranka v prvem razredu z večino 1 in 2 glasov proti nasprotnikom (Garibaldinom, kakor jim pravijo v Drežnici), v drugem razredu s 14 glasovi proti 8, v tretjem razredu je bil pa župan voljen soglasno. Naj bi se stranki pomirili ter skupmo delovali za korist domače občine, ki potrebuje skupnega dela za srečen uspeh.

V Trstu zmagala je irredenta v vseh treh razredih, ki so do zdaj volili; večina v mestnem zastopu jej je zagotovljena. Letos sti se merili nasprotni stranki pod izrecnim imenom avstrijske in protiavstrijske stranke, in zmagala je moč protiavstrijska.

Te prežalostne razmere so nasledek one politike, katero smo od nekdaj pobijali, ne da bi se nam bilo verovalo. Uplivni možje so mislili, da potolažijo irredento, ako jej izročé slovanstvo. In videli smo in vidimo še dandanes, kako veselo udrihajo irredentaši na Primorskem po slovanskem narodu in po vsaki pojavi narodnega življenja, kako zagovarjajo vsakega sleparja in vsako sleparstvo, kako rohnijo proti pomirjenju med narodi in proti možem, ki za to delajo; kako hvalijo začetnike in podpiratelje narodnih prepirov in krivic ter jim pete ližejo. Irredentaši sprejemajo z odprtimi rokami, kar se meče v njih pogoltno žrelo, ali a v s t r i j s k a č u t se s tem pri njih ne budi. Kar so bili, to ostanejo: zakleti sovražniki habsburške države, kateri kolneje in satirajo slovanstvo, ker vidijo v njem največjo moč, ki vzdržuje na jugu avstrijski duh. Nobene druge stvari se tako ne bojijo — niti nemških ljudskih šol, o katerih vedo, da jim ne morejo škodovati; zato se vpisujejo celo v nemške šulferajne — ko slovanske narodne poobujenosti, katere smatrajo po pravici kot živ zid, ki ne pusti na jugu državnih prememb, dokler ni porušen. Italijani, ki so za Avstrijo, so tudi za postavne pravice slovanskih narodov; tisti, ki so proti državi, so ob enem proti pravičnim zahtevam slovanskega naroda, ter pačijo dogodbe in resnico, da slepijo in sleparijo svoje dobrodušne pristaše, ki ne mislijo, kam vsa reč vede. Tako je prišlo, da je v Trstu zmagala stranka irredentov. Visoka vlada ne bo mogla, da bi ne mislila na to, kako bi se primorska politika pri korenu olečila.

Kako napreduje slovanstvo v Istri in kako opravičen je krik irredentov, da se jim jemlje zemlja izpod nog, dokazujejo zadnje občinske volitve v Poreči, ki so se vršile ni dolgo od tega. Uradna statistika, ki je izšla proti koncu preteklega leta in ki je sestavljena na podlagi onih podatkov, ki so se našli pri zadnji uradni štetvi ljudstva leta 1879, navaja, da v Poreči in v okolici je nad 6000 Italijanov, 900 Slovencev, a nobenega Hrvata. Te številke imajo uradno veljavo, katerim se ne more oporekati, ter veljajo za ono leto, ko je bila štetev. Pri zadnji občinski volitvi se je pa pokazalo, da Hrvati, katerih pred 6 leti ni bilo niti enega, so se v tem kratkem času

v Poreči in v okolici naselili in namnožili v takem številu, da so zmagali v tretjem razredu, v katerem je največ volilcev, z večino 150 glasov zoper Italijane. Volitev je trajala v tem razredu dva dni in eno noč. (Narod hrvaški, naš bratski narod, ki s tako požrtovalnostjo brani svoje narodno življenje, je pač vreden boljše usode). — Ako se bo slovanstvo povsod tako širilo, ni se čuditi, če irredentizem kmalu izmrje; z avstrijsko mislečimi Italijani se pa vsakdo lahko porazume, ker spoštujejo iste postave, ki veljajo za vse.

Romarsko cerkev M. B. na Sveti gori opisal je v umetnem in zgodovinskem obziru č. g. Ivan Graus v svojem v Gradci izhajajočem listu „Der Kirchenschmuck" 1885 št. 12. in 1886 št. 1. Opozarjamo naše p. n. čitatelje na ta za cerkveno umetnost važni list sploh in zlasti na omenjeni strokovnjaški opis naše imenitne romarske cerkve.

Prošnja. Sotrudnik našemu listu, ki se peča s slovenskimi slovstvenimi stvarmi, želel bi v roke dobiti sledeče liste „Soče":

od leta 1874. 1. in 2. list;

od leta 1875. one liste, v katerih se nahaja v podlistku novela: „Posebni znaki." (Pričetek te novele je v 40. listu.)

od l. 1876 one liste, v katerih se nahaja povest „Tovariš Wörthski" in humoreska „Prosilec."

Če bi kateri prijaznih naših čitateljev imel te liste, naj jih blagovoljno pošlje uredništvu „Soče," ki jih izroči dotičnemu gospodu, ki je obečal, da v dveh tednih se listi vlastniku nepoškodovani hvaležno vrnejo.

„Popotnik. List za šolo in dom," — ima nalogo gojiti narodno zavest, vezati šolo s hišo in pospeševati strokovnjaško in občno izobraževanje našega učiteljstva na podlagi mile slovenščine. V dosego tega smotra sprejemlje v svoja predala: I. Znanstvene razprave (izvirne pa tudi v prevodih, najraje po slovanskih — sicer pa tudi po drugih — dobrih izvirnikih) iz vseh strok vede, in sicer: *a*) iz občne pedagogike: (Popularni sestavki o domači in šolski odgoji so posebno všeč.) *b*) iz pomožnih véd pedagogike; *c*) iz naravoznanstva itd. II. Stvarne šolsko-politične sestavke. III. Didaktične in metodične (praktične) razprave. IV. Razne spise, t. j. manjše sestavke iz vseh véd, n. pr. jezikoslovne črtice, naravnoznanstvene in kmetijske spise, domovinoslovne in zemljepisne slike, zgodovinskoživotopisne črtice s posebnim ozirom na Slovence oziroma Slovane; o učiteljskih in šolskih razmerah razmerah itd. V. Slovstvo: književna poročila in ocene novih literarnih proizvodov. VI. Narodne pripovedke, pravljice, bajke, i. dr. narodno blago. VII. Dopise. Poročila o literarnem in sploh duševnem gibanji mej Slovani, o šolskih razmerah na Štajerskem, Kranjskem, Primorskem, Koroškem itd. — Društvena poročila. VIII. Nekrologe. IX. Drobnosti: Šolske novine. Razne stvari, in sicer: *a*) iz domačega polja, *b*) obče zanimajoče reči. — „Popotnik" izhaja v Mariboru 10. in 25. dan vsakega meseca ter stane za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr.

Koncert na Eolove gosli

bratov Szabó

iz koncertne dvorane budapeške razstave,

katerima je bila visoka čast, da sta igrala dvakrat z veliko pohvalo Nj. c. in k. Visokosti nadvojvodi Ludoviku Viktorju, kakor tudi Nj. c. in k. Visokosti nadvojvodi Karolu Ludoviku. Enaka visoka čast tudi od Nj. k. Visokosti princa Jousoupoff-a.

Skladatelj Belá Szabó je edini umetnik na Eolove gosli, ki ima neprimerno lep zvok in presrčen glas, ki izvira iz sestave goslij in iz načina igranja.

Uloga: še nikoli ne slišana popolna dvoigra na citre.

Več povejo naznanila po mestnih zidovih.

Osrednja zaloga volnenih rob

doktorja J. Jägerja,

namreč: srajc, svitic, jopičev za gospode in gospe, popolnih oblek za otroke, pasov okolo života, gorkih obez ob kolenih, gomašov, nogovic posebno pripravnih proti ozebkom, rokovic, telovnikov z rokavi za gospode. Prodaja na debelo in na drobno

Ignac Steiner

v Gorici.

Farbige und schwarzseidene Grenadines

95 kr. per Meter bis fl. 9.15 (in 10 verschiedenen Qualitäten) versendet in einzelnen Roben und Stücken zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Depot G. HENNEBERG (k. und k. Hoflieferant), ZÜRICH. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

EDINO

v največji krojačnici za možke

IGNACIJA STEINER-JA

V GORICI

nahajajo se izgotovljene v neizmerno izbero

ZA ZIMSKI ČAS

povrhne suknje za možke podoblečene z volno	po	gl. 10 do 40
popolna obleka za možke, lično delo	po	gl. 10 do 30
hlače za možke, nov kroj . .	po	gl. 3 do 10
Mentschikoff za možke . . .	po	gl. 14 do 26
halje Nordpol (severni tečaj) neizmernega trpeža . . .	po	gl. 10 do 12

Popolna obleka za dečke in otroke za sobo, plašči za dež nepremočljivi, čevlji za lov, vrhu tega

BOGATA ZALOGA

plaščev watherproff, dolman, sacco za gospe — za to blago odprt se je v večjo složnost gospodov odjemnikov poseben oddelek v posebnem, ločenem prostoru blizu prodajalnice.

watherproff in povrhne suknje za otroke od 2 let in več.

Blago vsake vrste za delo po meri, cene prav nizke, delo lično, stvari, ki ne dopadajo, se zmenijo brez težave.

Edina zaloga srajc, jop, izvirnih svitic z volne iz imenitne tovarne v Stockolmu pod odgovornostjo prof. dr. Jägerja.

Piccoli-eva esenca za želodec,

G. PICCOLI v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in trebuhu, bodenje, krč, želodečne in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemerojide, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc.

Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš cvet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih vspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januvar 1884.

Dr. Emil vitez Stöckl,
c. k. vladni svetovalec in deželno-sanitetni poročevalec.

Uspešnost tega izvrstnega zdravila spričujejo tudi gg. dr. D. Agostini, dr. Cambon, vitez dr. Goracuchi, dr. Pardo — sloveči tržaški zdravniki.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Ž njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Po 15 kr. steklenico prodaja v Gorici lekarna Pontoni, v Tolminu Palisca, v Korminu Franzoni, v Gradišči Coassini, v Gradeži Pasqualis in nahaja se večinom v vseh lekarnah na Tirolskem, v Trstu, Istri in Dalmaciji.

Razpustno mijlo,

iznašel in je osebno pripravlja

Franc Pichler, c. k. viši živinski zdravnik v avstrijsko-ogerski vojni,

ozdravi vsako zunanjo hibo in kožno bolezen pri vseh domačih živalih, odstrani vsak pogrešek, ki je nasproten lepoti ali rabi pri konjih, ozdravi navadno vsako hromost, naj bo nova ali stara, in je **korenito zdravilo posebno pri boleznih v žlezah in v nogah, posebno pri vnetji kit in kadar gloda sedlo ali oprava.**

Razpustno mijlo (Resolvirsei'e) dobilo je opetovano **častna spričevala** in **zahvalna pisma** radi svojih izvrstnih lastnostij in naglega zdravljenja od kmetijskih društev, živinskih zdravnikov in mnogih posestnikov.

1 kos razp. mijla od 50 gramov za 10 bolnih konj 1 gl. 20 kr.
1 „ „ „ „ 120 „ „ 25 „ „ 2 „ 40 „

Vsakemu kosu razp. mijla pridejan je poduk o njegovi rabi v deželnem jeziku.

Glavni razprodaj za vse dele sveta ima: Wasilewski & Pilaski v Varšavi.

Glavno zalogo za Gorico ima J. Cristofoletti, lekar in dvorni zalagatelj; dalje se dobiva v Gorici pri A. pl. Gironcolu, lekarji, pri mnogih drugih lekarjih in v drogerijah.

Da se zaprečijo posnetki, ima vsaka škatlja razpustnega mijla zraven stečeco, postavno zavarovano marko in naš podpis. Wasilewski & Pilaski. Varšava.

Sadna drevesa, kolči in jajca za valitev

in sicer:

zimska jabolka najboljših vrst, 1 do 3 metre visoka, kakor tudi **črešnje, breskve, marelice, češpe, slive** in **murve** po 20 do 40 soldov;

plemenite cepiče jabolčne (20 vrst), hruškove, vsakovrstne črešnjeve in slivove, kos po 2 solda;

kolči vlaškega rizlinga (grašavine), traminca, mozlerja 100 kosov po 50 soldov;

jajca za valitev najboljših francoskih kokošjih pasem, jajce po 10 do 20 soldov

prodaja

JOS. STIEGLER

vzviš. grof. Coroninijev oskrbnik

v **St. Petru** pri Gorici.

LEKARNA TRNKOCZY

zraven rotovža, na velikem mestnem trgu v Ljubljani

priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijaceljske kapljice

za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspeh pri vseh boleznih v želodci in so neprekosljivo sredstvo zoper: **pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodci, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.**

ŠVARILO! Še jedenkrat nam je omeniti, da so te kapljice izpostavljene **velikemu ponarejanju.** Mnogo ljudi je, ki ne znajo pripravljanja teh kapljic in pod imenom „Marijaceljske kapljice" razpečavajo slednje kot ponarejene kapljice mej novednim ljudstvom. Te kapljice zaradi svoje brezvspešnosti niso prave „Marijaceljske želodčne kapljice". Kdor torej želi **pravih „Marijaceljskih želodčnih kapljic",** pazi naj **pri kupovanji** vedno na **gorenjo podobo Matere božje,** ki je za **varstveno znamko postavno zajamčena** in mora biti na vsaki steklenici.

Dobivajo se v **lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani,** so najboljše in, kakor mnoga zahvalna pisma potrjujejo, najskušenejše in prospešnejše kapljice zoper vse želodčne bolezni in njih nasledke.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

Razpošilja se s pošto najmenj jeden tucat steklenic.

Naslov: **Lekarna Trnkoczy v Ljubljani.**

Konkurenca

sleparstvu s konjskimi plahtami!

Uže 87 let obstoječa

c. k. deželno priviligirana

tovarna za plahte in koce

prej Liechtenauer-jeve udove & sinov

razpošilja po svoji dunajski zalogi

KONJSKE PLAHTE

190 cm. dolge, 130 cm. široke, neraztrgljive, s temnim dnom in živimi obrobki, ena po

1 gl. 60 kr.

z zabojem vred.

Kdor vzame najmanj 10 plaht, dobi eno po vrhu ali pa 10% popusta na ceni.

Samo radi ogromnega izdelovanja in prevelike prodaje nam je mogoče da dajemo te **konjske plahte v tej nenavadni velikosti in tako izvrstno robo po tako nizki ceni.** Na stotine zahvalnih pisem si lahko vsakdo ogleda.

Razpošilja se proti povzetju. Kar ne pristoja, vzame se nazaj brez težav.

Napis naj se natančno naredi:

Pferde-Decken-Fabriks-Haupt-Niderlage,

Wien, I. Rothenthurmstrasse 14.

ŠVARILO!

Svarimo vsakterega, naj ne kupuje blaga od takih firm, ki se bojijo javno podpisati svoje ime in ki posnemajo, ne da bi smeli, naše oznanilo. !! Previdnost potrebna!!

Izdajatelj in odgovorni urednik: M. KOBAL. — Tiska: „Hilarijanska tiskarna" v Gorici.